

TONER FRÅN
EN STILLA
SKOG

LAILA BRENDEN

TONER FRÅN
EN STILLA
SKOG

Översättning:
Ingela Olofsson

Boknöje

Författare: Laila Brenden
Originalalets titel: *Toner fra en stille skog*

Copyright © Laila Brenden, Toner fra en stille skog,
Vigmostad & Bjørke AS 2019
All rights reserved

Translation copyright © 2021 Boknöje AB
Published by arrangement with Winje Agency A/S, Norway

Svensk omslagsdesign: www.koitz.dk
Omslagsillustration: Ildiko Neer/Trevillion Images
Författarfoto: © Vigmostad & Bjørke AS/Eigil Korsager

ISBN 978-91-7713-199-1

Sättning: 1:e Tant Orange AB
Tryck: ScandBook AB, Falun 2021

Boknöje
www.boknoje.se
info@boknoje.se

DEL 1

1

Det sprakade i elden, men Ane la i alla fall in fler vedkubbar. Gick från fönster till fönster och stirrade ut i skymningen. Snart skulle hon inte kunna se skogen som omgärdade gläntan. Hon drog sjalen tätare om axlarna. Hans hade aldrig varit borta från stugan så länge.

Hon fingrade med fransarna på sjalen. Snurrade trådarna till en tofs. Hon hade bara honom, timmerhug-garen och jägaren, han som inte ville ha andra gran-nar än granar och rovdjur. Om han inte kom tillbaka imorgon, måste hon gå ut för att leta.

Tystnaden var betungande. Långsamt viskade hon fram en bön medan mörkret utanför blev tätare. Hon reste sig och hämtade sysaker. Skulle laga hålet i hans kofta medan hon väntade.

Något slog hårt mot stugväggen. Ett kort ögonblick förstod hon inte varför hon satt fullt påklädd i stolen, men så kom hon ihåg. Hon skyndade sig till dörren och slet upp den, förväntansfullt, men han var inte där; bara höga granar som böjde topparna djupt i vinden,

mötte henne. Hånfulla bugningar i morgonljuset. Under natten hade vädret slagit om, och mörka skyar drev in över skogen och upp mot fjället. Ljuden hon hade hört, var från handtaget på lien som hängde på väggen och dunsade i vindbyarna.

Hon gjorde sig fort färdig med ladugården. Bredde smörgåsar, packade säcken och stängde dörren tyst efter sig när hon gick ut. Stegen var tunga, och myren suckade under stövlarna. Hon vadade över bäckar. Rundade träd som fallit. Gick över stubbar och jagade upp över bergssluttningarna. Hon korsade ett gammalt, lavklätt stengärde och ett igenväxt kalhygge där en rostig kaffekittel hade sjunkit ner i ett kärr. Hans hade tänkt gräva ner den kitteln.

När hon nådde vidderna, blåste det så kraftigt att hon måste stå dubbelvikt medan hon såg ner på skogen. Den lilla platsen där stugan låg, var gömd mellan de täta granarna, men om någon hade eldat i spisen, skulle hon sett rök. Han hade inte kommit tillbaka.

Hon drev sig själv vidare. Uppåt. Inåt. Andningen var skälvande. Jord och sand fastnade under naglarna. Svettdroppar i pannan blev iskalla med detsamma de sipprade fram på huden, och ögonfransarna stelnade. Skogen var större och fjället mindre än hon mindes, men allt var tillräckligt stort för att göra henne modlös. Och rädd.

Hon stannade och vände ryggen mot vinden. Slöt ögonen och vilade ett ögonblick. Hans hade säkert tagit sig in i fiskeboden. Och även om hon aldrig varit där, skulle hon nog hitta den. Bakom den stora toppen. Hon måste bara fortsätta. Men ovädershimlen var en

förrädare som lurade henne med ett dunkelt färgspel, och för sent upptäckte hon att dagen var på upphällningen. Det var inte bara stormen som skapade ett tidigt mörker.

– Hans!

Rösten bar knappt längre. Hon ville bara sätta sig ner och vänta på dagsljuset, men förnuftet drev henne vidare. Runt fjället, över hedar och förbi myrar. Hon var så liten i allt detta. Här fanns det ingen som kunde ge råd och trygghet. Ingen Hans som kramade hennes hand. Bara en nattsvart klo kring bröstet. Men precis när de tankarna kom och hon höll på att ge upp, snubblade hon över en moränrygg och såg att det skimrade i något blankt framför henne.

Hon kastade sig ner på knä och försökte samla vatten med händerna, men det bara rann mellan fingrarna med detsamma. Så doppade hon hela ansiktet ner i vattnet, och en brinnande våt kyla ryckte henne tillbaka till verkligheten. Hon måste hitta skydd.

Mörkret hade gömt det mesta, och hon visste inte i vilken ände av vattnet den lilla boden låg. Ansiktet var stelt. Kroppen känslolös. Det blåste kallt från alla håll, och hade hon vetat med säkerhet att Hans inte längre levde, skulle hon lagt sig rakt ner och bett vinden om att ta henne också.

En stund blev hon stående och svajade. Stirrade likgiltigt framför sig och glömde tiden. Men när de första regndropparna stack mot huden, kom hon ihåg något som Hans brukade säga: *Den dagen vi ger upp hoppet, då är det hela över. Glädjen. Styrkan. Livet.*

– Hans!

Rösten försvann i mörkret. Hon hade ingen aning om var hon var, och huvudet värkte medan hon stappade vidare och stirrade med smärtande ögon.

– Hans!

Plötsligt reste sig något stort och hotande framför henne. En björn? Hon knep ihop ögonen och väntade. Skulle den slå, fick den bara göra det. Men björnen rörde sig inte, ruvade bara som en jätte i mörkret. Det var inte något djur; det var boden.

– Om det är Gud eller någon annan som leder mig, så tack.

Hon visste inte om hon pratade högt eller om hon bara tänkte. Hon var inte heller medveten om att hon lirkade av haspen och tog sig in, men det gjorde hon. Det nästa hon uppfattade, var att hon stod böjd över eldstaden och försökte tända en tändsticka medan hon storgrät. Fingrarna ville inte lyda, och många tändstickor knäcktes innan det lyste upp i torr näver.

En liten damm av regnvatten från kläderna träckte in i jordgolvet och skapade en mörk fläck vid stövlarna. Hon stirrade länge på den fläcken innan hon lossade knuten i sjalen och hängde det genomvåta plagget på tork. Hans var inte här – men hon hade räddat sig själv.

Det tog lång tid innan hon fick tillbaka känslan i kroppen, men boden var full av ved. Annars var det sparsamt utrustat. En brits, ett bord, två små pallar, ett par fiskegarn och en yxa. Vid huvudänden av britsen låg ett hoprullat fårskinn och ett par slitna yllefiltar. Jordgolvet var så fast och välanvänt att det liknade polerad sten. Ljuden av vinden kom långt bort ifrån. Ett svagt, sövande, dovt ljud som gjorde henne ännu tröttare och slöare.

En tät vägg av värme darrade framför eldstaden, och Ane slumrade till medan hon såg Hans framför sig där han tagit skydd under en stenhäll, eller vid en trädrot – eller under hängande, krokiga björkgrenar. Han var van vid fjället, hade säkert klarat att hitta skydd. Imorgon, när fjället återigen var lugnt och sensommarsnällt, skulle hon hitta honom, och så kunde de gå tillsammans genom björkskogen. Mot Storvelta.

Hon bet ner naglarna till skinnet innan hon till slut somnade i stolen. Vaknade bara varje gång bålet brann ner. Precis innan gryningen hade håret torkat.

Solen gömde sig bakom ett grått molntäcke, men inte en vindpust krusade vattnet eller rörde på de gula axen som reste sig trotsigt efter stormen. Hon ryste när hon satte haspen för dörren. Det var ohyggligt stilla.

På motsatt sida av vattnet låg kala vidder och myrar. Långt borta glimrade det i ett nytt vatten, men det kunde mycket väl vara en dagsmarsch dit, och hon trodde inte att Hans hade gått så långt. Två ripor flaxade högljutt upp från ett kärr. Med vingarna böjda nedåt seglade de mot baksidan av fjället hon hade rundat dagen innan. Det var lättare att ta sig upp från detta hållet, och kanske gick det en genväg tvärs över.

Blicken följde riporna, men hon kunde inte längre skilja fågel från sten. Var det så för Hans också? Att han låg någonstans där han gick i ett med omgivningarna? Eller var han redan på väg tillbaka till stugan? Hon ville så gärna tro det, men innerst inne visste hon att det inte var så. Hon visste det, på samma sätt som ripans mor vet när ungen inte kommer att överleva en plötslig frostnatt.

Snön som låg på toppen av fjället var våt och hal, och hon gled på hala stenar på väg upp på fjällsidan. Måste ta korta steg. Hela tiden se upp med var hon satte fötterna.

– Hans!

Flera ripor kacklade sig upp från en sten och skrämde henne, men annars låg fjället i dåsig höstdvala. Stövlarna satte tydliga spår i det vita täcket och gjorde en sned rand mot himlen. På den högsta punkten, där ett kyligt korsdrag tog tag i benen, stannade hon och torkade svetten. Himlen var så stor. Hon tvingade sig ut på kanten av stupet. Såg ner i avgrunden och kände suget i magen. Och yrseln. Det fanns inte några spår av hennes käraste någonstans. Så hade han i alla fall inte ramlat utför här.

Stigen ner på andra sidan slingrade sig otydligt över brant berg, och hon måste klättra baklänges nedåt. På några ställen var det bara upp trampat i en smal remsa, och långt där nere låg en hotande stenhög redo att ta emot om hon snubblade. Vid ett tillfälle stötte hon emot ett löst block som rasade utför och drog med sig småsten och sand. Det tog tid innan raset träffade stenhögen. Vassa stenar och utbuktningar låg som vapen på fjällsidan, och hon ångrade sitt vägval.

Så lossnade flera stenar, en sky av jord och grus gled utför stupet, och Ane blev stående orörlig tills dammet hade lagt sig och allt blev stilla igen. Det var då hon såg det. Färgen. Den skarpa blåa färgen som lyste mellan stenblocken långt där nere. Ett tygstycke. Ultramarin, som färgen på scarfen Hans brukade ha runt halsen.

Senare kunde hon inte komma ihåg hur hon tagit sig ner till stenhögen. Ner till där hennes käraste låg.

– Hans.

Hon knäböjde. Med darrande fingrar strök hon över den kraftiga näsryggen. Över skäggstubben och pannan. Huden var iskall. En röd strimma av torkat blod gick från tinningen och ner mot halsen. Jackan var genomdränkt av mörk vätska. Enstöringen som för 18 år sedan hade öppnat stugdörren och erbjudit henne husrum.

Avdomnad stirrade hon uppför fjällsidan, förstod var han hade fallit. En smal klippavsats gick tvärs över det mörka berget. Fallet hade varit långt och otäckt. Hon la varsamt handen över hans ögon och kysste honom på pannan.

Hon satt länge vid stenhögen, och händerna darrade när hon till slut öppnade säcken och hittade en extra sjal. Vek fint ihop den och lirkade in den under hans kind.

– Du sover gott nu, Hans.

Sten för sten började hon bygga in honom. Varje sten hon lyfte, gjorde ett öppet sår i hennes hjärta, men hon fortsatte, stannade bara upp en gång för att se upp mot himlen. Både korp och örn skulle kretsa glupskt över stenhögen om hon inte klarade att gömma kroppen tillräckligt väl. Och först när skymningen kom smygande, rätade hon på ryggen och såg på graven hon hade gjort. Fingrarna blödde och händerna hade djupa sår, men hon var färdig. Han låg tryggt.

Tiden stod stilla inne i stugan. Utanför smög en listig jägare med vit svanstipp medan ugglorna dök målriktat genom luften. Alla på jakt efter föda. Måste stilla hungern. Ville leva.

Inte Ane. Först när morgonbrisen tog tag i grann-
topparna och skakade liv i skogen, reste hon sig från
sängen. Varje vår täcktes stället av en praktfull blå filt
när skogsviolerna blommade, och de brukade ofta sitta
uppe tills kvällshimlen gick i ett med täcket av violer.
Hans och hon. Den blå färgen, det blev deras färg.
Vissa kvällar drev en lätt dimma mellan trädstam-
marna och ut över blommorna, och i det oklara ljuset
inbillade hon sig att hon såg älvor som dansade i den
blå glöden. Alveroa. Det kallade hon stället. Idag låg
marken höstgul och naken.

Finkläderna hängde på en spik bakom sovrumsdör-
ren. En mörkgrå kjol med en jacka som hörde till; hon
använde dem bara när hon hade ärende till handels-
mannen. Det mjuka ylleyget var nästan inte slitet. För
första gången sedan konfirmationen måste hon upp-
söka prästen, för Hans skulle i vigd jord. Det var tidigt
på dagen, innan soluppgången, och tyst på gården.
Inga tiggande lavskrikor eller högljudda nötskrikor
var framme när hon försäkrade sig om att ladugårds-
dörren var ordentligt stängd. Korna, som var utan
mjölk, fick klara sig ensamma i ladan tills hon var till-
baka. En halv dagsmarsch använde hon för att ta sig
till kyrkan, och det blev gott om tid att låta tankarna
flyga. Medan hon gick genom tät skog, mindes hon
den dagen hon kom till Storvelta för första gången.
Det var på sextonårsdagen, mostern hade gett henne
en färdigpackad säck och bett henne flytta. De hade
tagit hand om henne tillräckligt länge.

I fjorton år hade hon hållit ordning i den gamla in-
spektörsbostaden. Hon var först uppe på morgonen

och tände i spisen. Ordnade i ladugården och lagade mat. Bäddade sängar och tvättade kläder, sydde gardiner och sängkläder i kvällsljuset, och tvättade så det luktade rent i alla rum. Efter avslutad skoldag, fanns det inte tid till att skaffa vänner, för plikterna kallade. Det hände att mostern pratade med henne, men morbrorn hade knappt växlat ett ord med henne under alla dessa år.

Regnet dagen innan hade fyllt småbäckarna som korsade stigen. Hon lyfte kjolen och hoppade över, tog sig över rötter och rundade grästuvor, märkte inte att hon ökade farten, men när hon kom till den igenväxta kärrvägen som ledde in till ett gammalt kalhygge, var hon halvvägs till huvudvägen, och det var fortfarande tidig morgon.

Sextonårsdagen. Hon hade inte varit förberedd. Stod där utan tak över huvudet och visste inte hur hon kunde söka anställning eller få en säng att sova i. Hade inga andra. I ett tillstånd av chock och ilska hade hon gått. Bort från bebyggelsen. In i skogen. Visste inte vart hon skulle, men hon hade följt en stig, och tänkte väl att den slutade någonstans. Efter en hel dag på vandring, öppnade skogen sig. Den grönaste och lugnaste platsen i världen badade i kvällssolen framför henne, och hjärtat blev för litet.

Då stod Hans där och erbjöd henne att övernatta i hans stuga. Det var så det började. Nu gick hon här igen, motsatt håll. Mot allt det hon ville bort ifrån den gången.